

VERKLARING INZAKE BELEGGINGSBEGINSELEN

JULI 2021

SNPS

Shell Nederland Pensioenfonds Stichting

Verklaring inzake beleggingsbeginselen – versie juli 2021
Vastgesteld door: Het Bestuur van de Shell Nederland Pensioenfonds Stichting

INHOUDSOPGAVE

1. INTRODUCTIE	4
2. PROFIEL VAN SNPS	5
2.1 Organisatie	5
2.2 Geen nevenactiviteiten	5
2.3 De bruto en netto pensioenregelingen	5
3. BELEGGINGSBELEID	6
3.1 Beleggingsdoelstelling	6
3.2 beleggingsovertuigingen	6
3.3 Uitbesteding beleggingsadministratie en het vermogensbeheer	7
3.4 Beleggingsrisico en -rendement	7
3.5 Strategische asset allocatie tot de pensioendatum: life cycle profielen	8
3.6 Strategische asset allocatie voor cvp deelnemers	10
3.7 Strategische weging beleggingscategorieën in de life cycle en cvp portefeuilles	11
3.8 Rebalancing	12
3.9 Renterisico	12
3.10 Verantwoord beleggen	14
3.11 Selectie(criteria) beleggingsinstellingen	18
3.12 Prudent person en zorgplicht	18
3.13 Investerings in de shell groep	19
3.14 Gebruik van derivaten	19
3.15 Bewaarneming van effecten en securities lending	19
3.16 Waarderingsgrondslag	19
4. (POTENTIËLE) RISICO'S	20
5. FEES EN (ANDERE) KOSTEN	21
6. MAXIMALE PENSIOENEN	21
7. MONITORING EN EVALUATIE	21

1. INTRODUCTIE

Deze Verklaring inzake beleggingsbeginselen (hierna: de verklaring) geeft op hoofdlijnen het beleggingsbeleid van Shell Nederland Pensioenfonds Stichting (SNPS) weer. Dit beleid wordt door het Bestuur van SNPS vastgesteld. Het beleggingsbeleid is gedetailleerd uitgewerkt in een Beleggingsnota. De beleggingsopdracht (uitvoering van beleid) is vastgelegd in de Beleggingsrichtlijnen.

SNPS stelt de verklaring op verzoek beschikbaar aan alle aanspraak- en pensioengerechtigden. Ook is de verklaring terug te vinden op de internetsite van SNPS: www.shellpensioen.nl (onder 'downloads').

Deze verklaring is door het Bestuur vastgesteld op 10 juni 2021 en wordt om de drie jaren en voorts onverwijld na iedere belangrijke wijziging van het beleggingsbeleid herzien.

Na een korte profielschets van SNPS, wordt beschreven op welke wijze het beleggingsbeleid wordt vastgesteld en hoe door het Bestuur verantwoording wordt afgelegd over het beleid en de uitvoering daarvan. Vervolgens wordt het beleggingsbeleid besproken. Tot slot wordt ingegaan op de uitvoering van het beleggingsbeleid.

2. PROFIEL VAN SNPS

2.1 ORGANISATIE

SNPS is een ondernemingspensioenfonds van de Shell Groep in Nederland en is verantwoordelijk voor de uitvoering van de pensioenregelingen, zoals die door de tot SNPS toegetreden groepsmaatschappijen voor de toegelaten categorieën werknemers zijn getroffen. SNPS is een aparte rechtspersoon (stichting) en staat daarmee juridisch los van de Shell Groep.

2.2 GEEN NEVENACTIVITEITEN

SNPS beperkt zijn activiteiten tot het uitvoeren van pensioenregelingen en het verrichten van werkzaamheden die daar rechtstreeks verband mee houden. SNPS oefent geen nevenactiviteiten uit zoals bedoeld in artikel 116 Pensioenwet.

2.3 DE BRUTO EN NETTO PENSIOENREGELINGEN

De bruto en netto pensioenregelingen die door SNPS worden uitgevoerd zijn reguliere beschikbare premieregelingen (zuivere premieovereenkomsten). De pensioenovereenkomst bepaalt dat een beschikbare premie respectievelijk een netto pensioenpremie beschikbaar wordt gesteld en individueel voor rekening en risico van de (gewezen) deelnemer wordt belegd. De bruto pensioenregeling van SNPS is van kracht per 1 juli 2013 en is vastgelegd in Reglement I. De netto pensioenregeling van SNPS is van kracht per 1 januari 2015 en is vastgelegd in het Reglement Netto Pensioenregeling. De actuele versies van deze reglementen zijn te vinden op de website van SNPS.

Vanaf 1 april 2017 kunnen (gewezen) deelnemers vanaf leeftijd 58 ervoor kiezen om het op dat moment opgebouwde pensioenkapitaal richting pensionering geleidelijk om te zetten in een aanspraak op een variabele uitkering conform de mogelijkheden die de Wet verbeterde premieregeling biedt. Dit gebeurt in de vorm van een zogenoemde Collectieve Variabele Pensioenuitkering ofwel CVP. De middelen in het CVP worden door SNPS collectief belegd.

3. BELEGGINGSBELEID

3.1 BELEGGINGSDOELSTELLING

De doelstelling van het beleggingsbeleid is om zo goed mogelijke beleggingsresultaten van de individuele deelnemer - gegeven zijn verplichtingenstructuur en risicobereidheid (binnen de door het Bestuur vastgestelde grenzen) - na te streven. Het beleggingsbeleid wordt door middel van een ALM-studie onderbouwd en getoetst. Een ALM-studie wordt minimaal één maal per drie jaar uitgevoerd.

3.2 BELEGGINGSOVERTUIGINGEN

SNPS heeft de volgende algemene beleggingsovertuigingen:

- Voor een adequaat pensioen is rendement noodzakelijk. Voor het maken van rendement moeten risico's worden genomen waar tegenover, naar verwachting, op langere termijn een beloning staat. De mate waarin risico genomen kan worden is afhankelijk van de beleggingshorizon van de deelnemer. Niet-lonende risico's, zoals bijvoorbeeld het valutarisico, worden in beginsel afgedekt.
- Het toepassen van spreiding in de beleggingen leidt doorgaans tot verbetering van de risico-rendementsverhouding.
- Actief beheer kan waarde toevoegen. Sommige markten zijn efficiënter dan andere en daarom kan niet in alle markten extra rendement worden behaald. Per beleggingscategorie wordt daarom bekeken of het mandaat moet worden ingevuld met actief of passief beheerde fondsen.
- Betrokken aandeelhouderschap leidt tot beter ondernemingsbestuur en daarmee op termijn tot betere ondernemingsprestaties. Daarom stelt SNPS jaarlijks vast of de beheerders van de fondsen waarin wordt belegd hun stem- en engagementbeleid goed hebben uitgevoerd.

Daarnaast heeft SNPS per deelnemersfase – de accumulatiefase, de risico-afbouw fase en de uitkeringsfase – beleggingsovertuigingen en ontwerpprincipes vastgesteld.

ACCUMULATIEFASE	
Overtuiging	Ontwerpprincipes
Als je horizon nog lang is, loont het nemen van relatief veel risico. Het genereren van rendement is de belangrijkste doelstelling. Een hogere tussentijdse beweeglijkheid van koersen wordt daarom geaccepteerd in ruil voor de kans op een hoger rendement.	<ul style="list-style-type: none"> • De gevoerde Life cycles hebben een forse exposure naar zakelijke waarden. • De deelnemer kan kiezen voor wat meer of wat minder exposure naar zakelijke waarden. • De rendementsportefeuille kent exposure naar offensievere beleggingscategorieën.

RISICO-AFBOUW FASE	
Overtuiging	Ontwerpprincipes
Naarmate je horizon korter wordt, moet er geleidelijk minder risicovol worden belegd om de deelnemer te beschermen tegen ongewenste effecten op de hoogte van de uitkering.	<ul style="list-style-type: none"> Exposure naar zakelijke waarden wordt afgebouwd op basis van de gekozen uitkering (vast of variabel). De rente-afdekking wordt verhoogd op basis van de gekozen uitkering (vast of variabel).
Het loont om langer meer risico te nemen en door te beleggen na de pensioendatum.	<ul style="list-style-type: none"> Met de risico-afbouw moet niet te vroeg worden begonnen. Het variabele pensioen is ingericht als default. Het kapitaal van de deelnemer wordt geleidelijk omgezet in variabele aanspraken.

UITKERINGSFASE	
Overtuiging	Ontwerpprincipes
Doorbeleggen na pensioendatum maakt het mogelijk om de pensioenuitkering op termijn gedeeltelijk te kunnen beschermen voor inflatie.	<ul style="list-style-type: none"> Het variabele pensioen is ingericht als default. De rendementsportefeuille moet een substantieel onderdeel (blijven) uitmaken van de totale portefeuille en bevat beleggingscategorieën die bescherming geven tegen inflatie.
Grote fluctuaties in de variabele uitkering zijn voor de deelnemer ongewenst.	<ul style="list-style-type: none"> Het renterisico wordt grotendeels afgedekt. De CVP portefeuille heeft exposure naar defensievere beleggingscategorieën. Resultaten worden gespreid over 5 jaar.

Tenminste eenmaal in de drie jaar, als eerste processtap in een ALM-studie, zullen de beleggingsovertuigingen opnieuw worden beoordeeld en eventueel aangepast.

SNPS heeft deze beleggingsovertuigingen als onderdeel van de 'Verklaring beleggingsbeginselen' gepubliceerd op de website (www.shellpensioen.nl onder 'downloads').

3.3 UITBESTEDING BELEGGINGSADMINISTRATIE EN HET VERMOGENSBEHEER

SNPS heeft de beleggingsadministratie en het vermogensbeheer uitbesteed aan respectievelijk Achmea Pensioenservices N.V. en Achmea Investment Management B.V.

3.4 BELEGGINGSRISICO EN -RENDEMENT

SNPS onderkent dat de beleggingen voor rekening en risico van de (individuele) deelnemer zijn. SNPS houdt hiermee rekening bij het bepalen van de beleggingsmogelijkheden die een individuele deelnemer heeft, bij het uitbesteden van de beleggingsadministratie en het vermogensbeheer, alsmede bij de selectie en monitoring van de beleggingsinstellingen waarin een deelnemer uiteindelijk belegt.

3.5 STRATEGISCHE ASSET ALLOCATIE TOT DE PENSIOENDATUM: LIFE CYCLE PROFIELEN

SNPS kent voor iedere deelnemer tot de pensioendatum drie Life cycle profielen, waaronder Life cycle Neutraal, Life cycle Defensief en Life cycle Offensief. Als een deelnemer geen beleggingskeuze heeft gemaakt, worden de premies belegd conform het Life cycle profiel Neutraal. Maandelijks kan de deelnemer opnieuw een keuze maken tussen de drie Life cycle profielen. De Life cycle profielen kunnen verschillen voor verschillende groepen deelnemers.

Daarnaast zijn er bepaalde uitgangspunten gehanteerd bij de opzet van de Life cycle profielen. Een van deze uitgangspunten is dat risicoafbouw beter in meerdere kleine stapjes kan worden uitgevoerd dan in slechts een paar relatief grote stappen (beperking 'timingsrisico'). Daarnaast is er gekozen om de Life cycle profielen op te bouwen uit drie verschillende ('administratieve') portefeuilles, te weten: Return, Rente en Matching. Life cycle portefeuilles Rente en Matching geven voorrang aan bescherming van het opgebouwde pensioen-beleggingskapitaal en beperking van het renterisico met het oog op de aankoop van een annuïteit, terwijl Life cycle portefeuille Return rendement op langere termijn nastreeft. Er wordt meer gealloceerd naar de Life cycle portefeuilles Rente en Matching naarmate een deelnemer ouder wordt. Het Bestuur van SNPS stelt het strategisch beleggingsbeleid vast (de samenstelling - de 'wegingen') van de Life cycle profielen en daarmee de verdeling over de administratieve Life cycle portefeuilles en over de verschillende asset categorieën (de onderliggende beleggingsinstellingen waarin daadwerkelijk wordt belegd). De selectie en monitoring van deze onderliggende beleggingsinstellingen is uitbesteed aan Achmea Investment Management B.V. De uiteindelijke selectie van een onderliggende beleggingsinstelling is onderworpen aan voorafgaande goedkeuring door SNPS.

In onderstaande tabel zijn de (wegingen van de) administratieve Life cycle portefeuilles opgenomen. Deze zijn afzonderlijk weergegeven voor deelnemers die bruto (en afhankelijk van persoonlijke situatie netto) pensioen opbouwen binnen SNPS (deelnemers A) en deelnemers die enkel netto pensioen opbouwen binnen SNPS en bruto pensioen opbouwen binnen Stichting Shell Pensioenfonds (SSPF) (deelnemers B).

3.5.1 Deelnemers A: wegingen administratieve Life cycle portefeuilles voor zowel de opbouw van het bruto pensioen als de opbouw van het netto pensioen (in geval van een voorlopige keuze op leeftijd 58 om niet deel te nemen aan het CVP).

	STARTMIX TOT LEEFTIJD	1° DE-RISKING	2° DE-RISKING
DEFENSIEF	70% Return/30% Rente tot leeftijd 51 jaar	leeftijd 51 jaar tot en met leeftijd 58 jaar naar 50% Return/50% Rente	leeftijd 58 jaar in 10 jaar naar 10% Return/45% Rente/45% Matching
NEUTRAAL	90% Return/10% Rente tot leeftijd 51 jaar	leeftijd 51 jaar tot en met leeftijd 58 jaar naar 70% Return/30% Rente	leeftijd 58 jaar in 10 jaar naar 10% Return/45% Rente/45% Matching
OFFENSIEF	100% Return tot leeftijd 51 jaar	leeftijd 51 jaar tot en met leeftijd 58 jaar naar 85% Return/15% Rente	leeftijd 58 jaar in 10 jaar naar 10% Return/45% Rente/45% Matching

Vanaf de 58-jarige leeftijd wordt op jaarbasis van het doelgewicht op leeftijd 58 naar het doelgewicht op leeftijd 68 toegegroeid.

SNPS beoordeelt periodiek de samenstelling van de Life cycle profielen en Life cycle portefeuilles (doelwegingen en de verscheidene asset categorieën die worden gebruikt), en kan deze van tijd tot tijd aanpassen. Deelnemers zullen daarover dan worden geïnformeerd.

Bij de samenstelling van de Life cycle portefeuilles van (gewezen) deelnemers die vanaf leeftijd 58 een voorlopige keuze maken om niet aan het CVP deel te nemen, houdt het Bestuur er rekening mee dat op de pensioendatum naar verwachting een vaste (netto) uitkering bij een externe pensioenuitvoerder wordt aangekocht.

Na leeftijd 58 wijken de wegingen voor deelnemers die voor CVP hebben gekozen af van bovenstaande. Het beleggingskapitaal van deze deelnemers dat nog niet is omgezet naar het CVP blijft belegd conform de doelwegingen behorende bij leeftijd 58. Voor deelnemers die kiezen voor CVP wordt na leeftijd 58, voor het deel van het vermogen dat nog niet is omgezet naar CVP, nog steeds rekening gehouden met de van toepassing zijnde Life cycle profiel (Neutraal, Offensief of Defensief).

3.5.2 Deelnemers B: wegingen administratieve Life cycle portefeuilles voor de opbouw van het netto pensioen (in geval van een voorlopige keuze op leeftijd 58 om niet deel te nemen aan het CVP)

	STARTMIX TOT LEEFTIJD	DE-RISKING
DEFENSIEF	70% Return / 30% Rente tot en met leeftijd 58 jaar	leeftijd 58 jaar in 10 jaar naar 10% Return/45% Rente/45% Matching
NEUTRAAL	90% Return/10% Rente tot en met leeftijd 58 jaar	leeftijd 58 jaar in 10 jaar naar 10% Return/45% Rente/45% Matching
OFFENSIEF	100% Return tot en met leeftijd 58 jaar	leeftijd 58 jaar in 10 jaar naar 10% Return/45% Rente/45% Matching

Vanaf de 58-jarige leeftijd wordt op jaarbasis van het doelgewicht op leeftijd 58 naar het doelgewicht op leeftijd 68 toegegroeid.

SNPS beoordeelt periodiek de samenstelling van de Life cycle profielen en Life cycle portefeuilles (doelwegingen en de verscheidene asset categorieën die worden gebruikt), en kan deze van tijd tot tijd aanpassen. Deelnemers zullen daarover dan worden geïnformeerd.

Bij de samenstelling van de Life cycle portefeuilles van (gewezen) deelnemers die vanaf leeftijd 58 een voorlopige keuze maken om niet aan het CVP deel te nemen, houdt het Bestuur er rekening mee dat op de pensioendatum naar verwachting een vaste netto uitkering bij een externe pensioenuitvoerder wordt aangekocht.

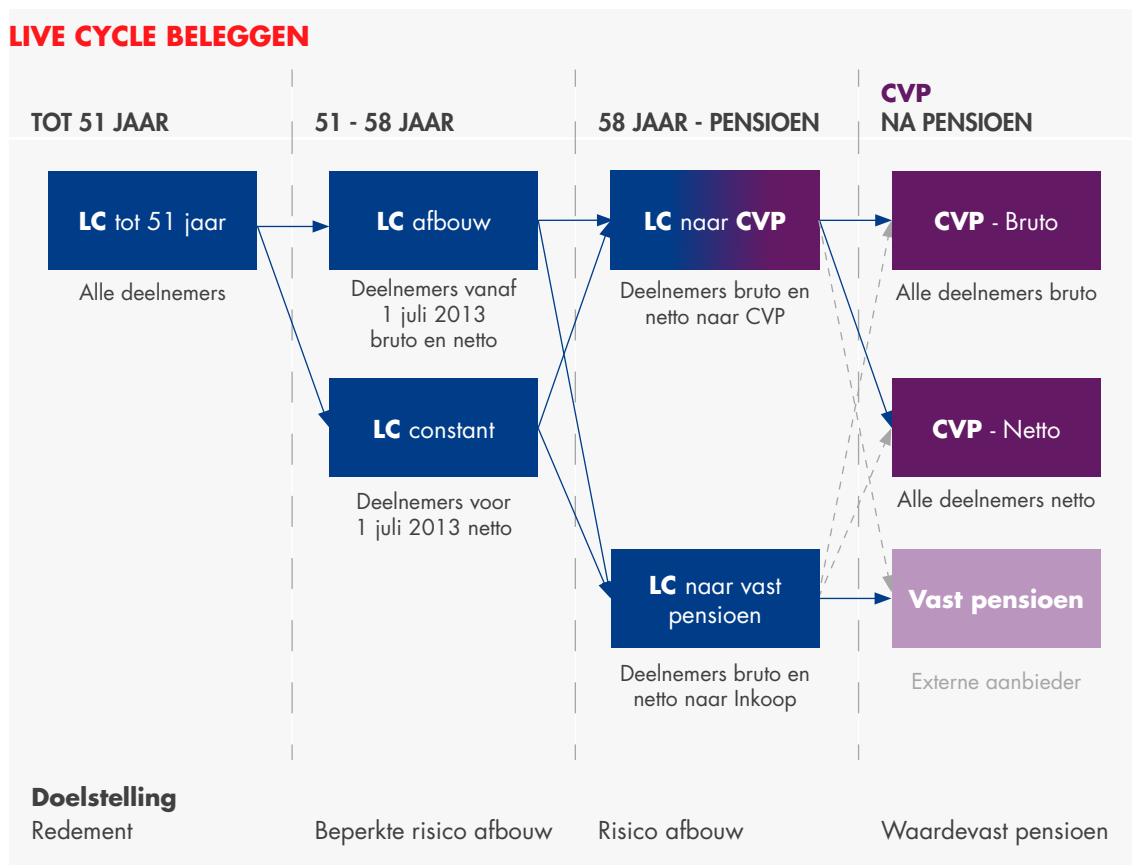
Na leeftijd 58 wijken de wegingen voor deelnemers die voor CVP hebben gekozen af van bovenstaande. Het beleggingskapitaal van deze deelnemers dat nog niet is omgezet naar het CVP blijft belegd conform de doelweginen behorende bij leeftijd 58. Voor deelnemers die kiezen voor CVP wordt na leeftijd 58, voor het deel van het vermogen dat nog niet is omgezet naar CVP, nog steeds rekening gehouden met de van toepassing zijnde Life cycle profiel (Neutraal, Offensief of Defensief).

3.6 STRATEGISCHE ASSET ALLOCATIE VOOR CVP DEELNEMERS

Tien jaar voor de reglementaire pensioenleeftijd maakt de (gewezen) deelnemer een voorlopige keuze voor het ontvangen van een vaste of een variabele pensioenuitkering vanaf de pensioendatum. Indien de (gewezen) deelnemer kiest voor een variabele pensioenuitkering wordt zijn kapitaal geleidelijk ingebracht in de CVP portefeuille voor de bruto regeling respectievelijk de netto regeling. Bij een voorlopige keuze voor een vaste pensioenuitkering op de pensioendatum blijft de (gewezen) deelnemer met zijn volledige kapitaal deelnemen in een Life Cycle profiel passend bij een vaste uitkering op pensioenleeftijd. Definitieve keuze voor een vaste of variabele pensioenuitkering volgt bij pensionering.

SNPS kent voor de deelnemers en gepensioneerden aan het CVP een generieke beleggingsmix, deze is afgestemd op het profiel van de groep deelnemers. Er is geen individuele keuze mogelijk. Het Bestuur stelt de CVP-beleggingsmix vast op basis van een ALM-studie. Het Bestuur herhaalt de ALM regelmatig, in elk geval elke 3 jaar en bekijkt of de CVP-beleggingsmix naar aanleiding van de uitkomsten van de ALM-studie moet worden aangepast. Voor zowel de bruto regeling als de netto regeling is een CVP beleggingsportefeuille ingericht.

Bovenstaande opzet van het beleggingsbeleid laat zich vertalen in een stroomdiagram.

3.7 STRATEGISCHE WEGING BELEGGINGSCATEGORIEËN IN DE LIFE CYCLE EN CVP PORTEFEUILLES

In onderstaande tabellen zijn de strategische wegingen van de drie Life cycle portefeuilles en twee CVP portefeuilles naar onderliggende beleggingscategorieën weergegeven.

LIFE CYCLE PORTEFEUILLE RETURN

Beleggingscategorie	Strategische weging
Aandelen opkomend	30,0%
Aandelen ontwikkeld	30,0%
Beursgenoteerd vastgoed	10,0%
High Yield	20,0%
EMD LC	10,0%

LIFE CYCLE PORTEFEUILLE RENTE

Beleggingscategorie	Strategische weging
Niet-staatsobligaties Euro	67,0%
Niet-staatsobligaties niet-Euro	33,0%

LIFE CYCLE PORTEFEUILLE MATCHING

Beleggingscategorie	Strategische weging
Staatsobligaties (dur. 20)	100%

CVP-PORTEFEUILLE BRUTO & CVP-PORTEFEUILLE NETTO

Beleggingscategorie	Strategische mix 2020*	Strategische mix 2021*
Aandelen opkomend	10,5%	12,0%
Aandelen ontwikkeld	10,5%	12,0%
Beursgenoteerd vastgoed	3,5%	4,0%
High Yield	7,0%	8,0%
EMD LC	3,5%	4,0%
Staatsobligaties	9,0%	
Staatsobligaties (dur. 20)	43,5%	
Long duration (dur. 40)	12,5%	
Overlay fondsen (incl. liquiditeitsbuffer)		40,0%
Nederlandse hypotheek		12,5%
Wereldwijde inflatie-linked bonds		7,5%

* Op 18 maart 2021 heeft het Bestuur van SNPS besloten – mede op basis van een ALM-studie – om beide CVP-portefeuilles te wijzigen naar de mix “Strategische mix 2021”. Deze portefeuille zal in de tweede helft van 2021 worden geïmplementeerd. Tot die tijd blijft de mix “Strategische mix 2020” van kracht.

De invulling per beleggingscategorie is nader vastgelegd in de Beleggingsnota en in de Beleggingsrichtlijnen.

3.8 REBALANCING

Periodiek worden de Life cycle profielen en de Life cycle portefeuilles in lijn gebracht met de strategisch beoogde wegenen.

3.8.1 – Rebalancing van Life cycle profielen

Om de drie maanden vindt rebalancing van de Life cycle profielen plaats; dit betreft de sturing van de allocatie tussen de Life cycle portefeuilles per individu (ook wel 'deelnemer rebalancing' genoemd). De verhouding tussen de Life cycle portefeuilles wordt naar de doelweginen zoals opgenomen in de Beleggingsnota aangepast.

3.8.2 – Rebalancing van Life cycle portefeuilles

De in de tabel in paragraaf 3.7 opgenomen wegenen van de Life cycle portefeuilles en de CVP portefeuilles betreffen strategische wegenen. Als gevolg van (bijvoorbeeld) marktontwikkelingen kunnen de actuele wegenen (gaan) afwijken van de strategische wegenen. Maandelijks worden de actuele wegenen gestuurd richting de strategische wegenen (rebalancing). Het maandelijks rebalancing proces valt samen met het beleggen van de maandelijks premie-inleg (reguliere handelsmoment). Zodoende wordt de premie-inleg gebruikt om zo efficiënt mogelijk de Life cycle portefeuilles bij te sturen.

Naast een strategische weging kent elke beleggingscategorie binnen een Life cycle portefeuille en CVP-portefeuille ook bandbreedtes waarbinnen de actuele weging zich moet bevinden. Per maandeinde wordt er getoetst of de actuele wegenen zich begeven binnen de vastgelegde bandbreedtes. Bij afwijkingen buiten de bandbreedtes zal AIM contact opnemen met het pensioenfonds. De bandbreedtes hebben zodoende een signaleringsfunctie. Gedurende het reguliere handelsmoment zullen de actuele wegenen worden geherbalanceerd richting de strategische wegenen.

3.9 RENTERISICO

Het renterisico speelt zowel binnen de opbouwfase en risico-afbouw fase (Life Cycle beleggen) en als binnen het CVP. Hieronder is de renteafdekking binnen het Life Cycle beleggen en het CVP separaat uitgewerkt.

Rentebeleid Life Cycle beleggen (vaste uitkering)

Binnen de Life Cycles wenst SNPS om in de risico-afbouw fase het renterisico (deels) te mitigeren zodat de deelnemer minder gevoelig is voor renteschommelingen op het moment van aankoop van de pensioenuitkering. In het geval een deelnemer kiest voor een Life cycle profiel behorende bij een vaste uitkering (niet de 'default') dan streeft SNPS ernaar om het renterisico op de pensioenrichtleeftijd voor 90% af te dekken. Dit wordt gedaan door binnen de Life Cycle profielen behorende bij een vaste uitkering de allocatie naar Life Cycle portefeuille Return in de 10 jaar voor de pensioenrichtleeftijd stapsgewijs af te bouwen ten faveure van de rente-afdekking. Voor het bewerkstelligen van deze rente-afdekking worden de twee Life Cycle portefeuilles Matching en Rente gebruikt.

De Life Cycle portefeuille Matching heeft enkel als beleggingsdoelstelling het mitigeren van het renterisico. Binnen deze Life cycle portefeuille wordt er gestreefd naar een rentegevoeligheid (duratie) van 20 jaar. Door ontwikkelingen op de financiële markten kan de actuele duratie (gaan) afwijken van de streefduratie. Bij afwijkingen buiten een bepaalde bandbreedte die is vastgelegd in de Beleggingsrichtlijnen zal AIM binnen het mandaat van de Beleggingsrichtlijnen trachten de duratie terug te brengen binnen de vastgelegde bandbreedte. Indien dit niet mogelijk is, zal AIM contact opnemen met SNPS.

De Life Cycle portefeuille Rente heeft twee beleggingsdoelstellingen. De eerste doelstelling betreft het genereren van rendement, maar tegen een gematigd risicoprofiel. De tweede doelstelling betreft het afdekken van het renterisico. De Life Cycle portefeuille Rente kent een lagere rentegevoeligheid dan de Life Cycle portefeuille Matching.

Rentebeleid CVP (variabele uitkering)

Een deelnemer die kiest voor een variabele uitkering (CVP) zal tussen leeftijd 58 en 68 participeren in zowel Life Cycle beleggingen alsmede participeren in de CVP portefeuille. Elk jaar zal een deel van het pensioenkapitaal uit de Life cycle portefeuilles worden aangewend om in de CVP portefeuille te beleggen. Zodoende wordt het renterisico van een deelnemer over zijn gehele pensioenkapitaal stapsgewijs afgebouwd.

Binnen de twee CVP-portefeuilles (netto en bruto) wordt getracht het renterisico grotendeels af te dekken. De huidige renteafdekking bedraagt 85%, maar zal naar aanleiding van de meest recente ALM voor de CVP-portefeuilles worden verhoogd naar 90% afdekking op basis van marktwaarde verplichtingen. De verhoging van de renteafdekking zal samengaan met de implementatie van "Strategische mix 2021" voor beide CVP-portefeuilles. Voor het bewerkstelligen van de renteafdekking wordt in de toekomst gebruik gemaakt van rente-overlay fondsen, staatsobligaties en Nederlandse hypotheek. Deze drie beleggingen vormen de matching portefeuille van de CVP-portefeuilles. Begrenzing van afwijkingen, curverisico en de toegepaste afdekkingsinstrumenten zijn vastgelegd in de Beleggingsrichtlijnen en Beleggingsnota.

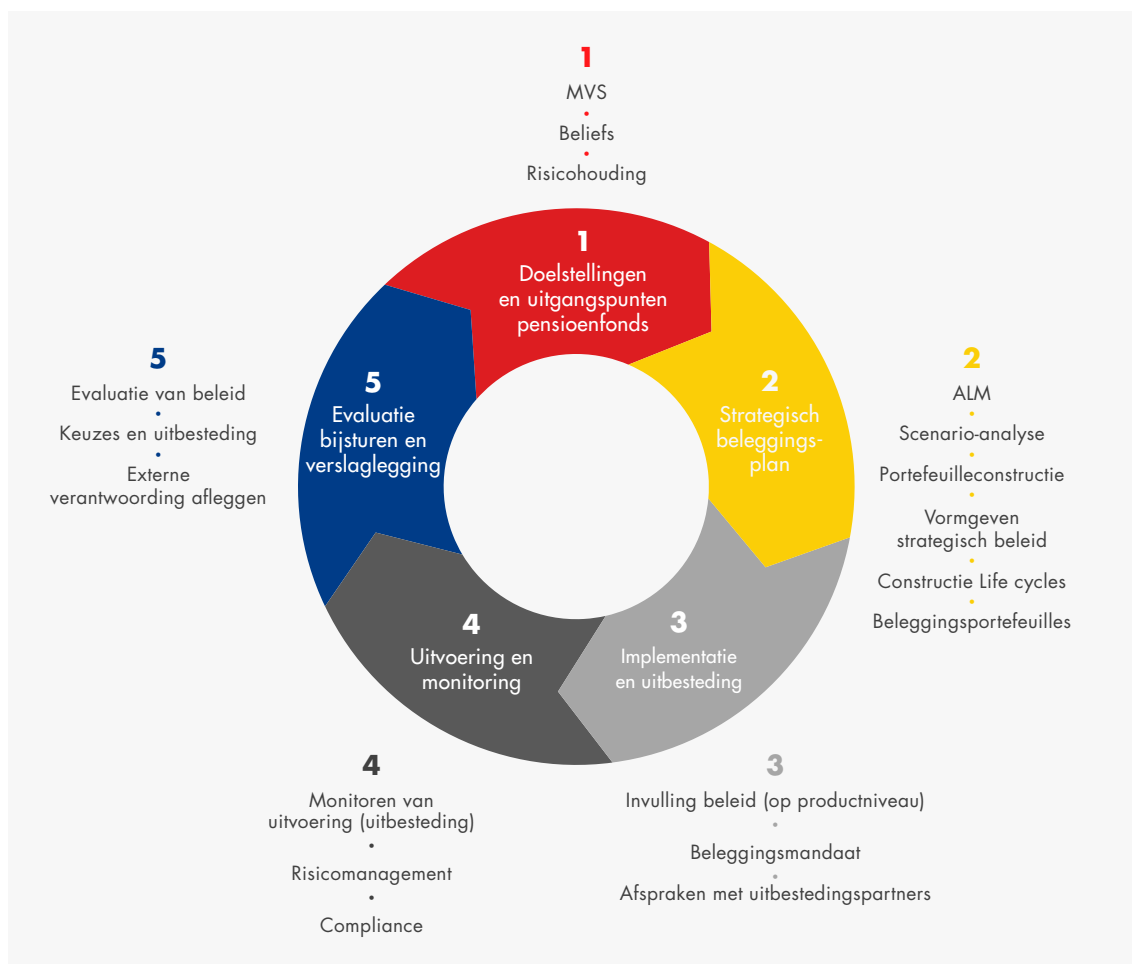
Totdat "Strategische mix 2021" is geïmplementeerd zal het huidige beleid van kracht zijn en wordt er in de CVP portefeuilles gestreefd naar een rentegevoeligheid (duratie) die passend is bij de duratie van de verplichtingen (op dit moment is dit 14,5 jaar). Door ontwikkelingen op de financiële markten kan de actuele duratie (gaan) afwijken van de streefduratie. Bij afwijkingen buiten een bepaalde bandbreedte die is vastgelegd in de Beleggingsnota zal AIM binnen het mandaat van de beleggingsrichtlijnen trachten de duratie terug te brengen binnen de vastgelegde bandbreedte. Indien dit niet mogelijk is, zal AIM contact opnemen met SNPS.

3.10 VERANTWOORD BELEGGEN

Onder verantwoord beleggen verstaat SNPS beleggen waarbij zowel de belangen van deelnemers, inactieven, gepensioneerden als die van de samenleving behartigd worden. Naast belangrijke overwegingen over rendement en risico wordt rekening gehouden met milieu-, sociale en governance-overwegingen, ook wel Environmental, Social en Governance (ESG) genoemd.

Het verantwoord beleggingsbeleid van SNPS gaat hieronder in op de elementen uit de beleidscyclus: de visie van SNPS op verantwoord beleggen, de doelstellingen, verankering in het bestuur, (inter)nationale ESG-wet- en regelgeving, strategische instrumenten, monitoring van de voortgang, de transparantie en rapportage over resultaten, en de evaluatie van het beleid.

BELEIDSCYCLUS VERANTWOORD BELEGGEN SNPS

Visie

Het pensioenfonds van SNPS heeft in zijn visie opgenomen om in het belang van zijn deelnemers de pensioenregelingen op innovatieve, transparante en competitieve wijze uit te voeren. En om de deelnemers in staat te stellen geïnformeerde beslissingen te nemen over het inkomen voor later. SNPS beoogt via haar beleggingen de deelnemers in staat te stellen langetermijnwaarde te creëren. Het is de visie van SNPS dat verantwoord beleggen bijdraagt aan langetermijnwaardecreatie.

Een van die beleggingsovertuigingen is dat betrokken aandeelhouderschap goed bestuur en verantwoord ondernemen stimuleert. SNPS belegt zijn vermogen in beleggingsfondsen die door externe vermogensbeheerders worden beheerd. SNPS is hierbij geen juridisch eigenaar van de beleggingen die in deze fondsen worden aangehouden. SNPS geeft daarom invulling aan deze beleggingsovertuiging met een afgeleid 'responsible ownership' beleid. Dit betekent dat SNPS zich bij (de keuze voor) een externe vermogensbeheerder ten minste ervan vergewist dat die een passend stem- en engagementbeleid heeft, daaraan ook daadwerkelijk uitvoering geeft en daarover rapporteert.

Doelstellingen

- De doelstellingen van het verantwoord beleggingsbeleid van SNPS zijn dat:
- Het beleid en de uitvoering ervan in overeenstemming zijn met geldende verdragen, wetten, richtlijnen, codes en convenanten op verantwoord beleggingsgebied;
- De keuzes en resultaten van dit beleid transparant zijn voor, en uitlegbaar aan, alle stakeholders van SNPS:
- Zij zo goed mogelijke beleggingsresultaten voor de individuele deelnemer nastreeft, gegeven de risicobereidheid en met inachtneming van thematische voorkeuren van deelnemers;
- Zij zich inzet voor duurzame verbeteringen op het gebied van milieu, maatschappij en bestuur.

Verankering in het bestuur

Het Bestuur is verantwoordelijk voor het ESG-beleid. SNPS heeft twee niet-uitvoerende bestuursleden aangewezen als eerste aanspreekpunt op het gebied van verantwoord beleggen ('ESG focal points'). Deze bestuursleden bespreken de lopende zaken op dit gebied met de uitvoerende bestuursleden en bepalen welke punten op de agenda van het bestuur worden geplaatst.

(Inter)nationale codes en richtlijnen

SNPS neemt bij de ontwikkeling van het verantwoord beleggingsbeleid naast wetgeving ook de volgende codes en richtlijnen als uitgangspunt:

1. Verenigde Naties

- a. Global Compact (UNGC): De UNGC hanteert 10 criteria die gaan over mensenrechten, arbeidsrechten, milieu en anti-corruptie.
- b. Guiding Principles on Business and Human Rights (UNGPR): Deze UNGPR bevat een 'protect-respect-remedy-framework voor bedrijven over mensenrechten.
- c. Sustainable Development Goals (SDG's): SNPS erkent het belang van de SDG's van de Verenigde Naties.

2. OESO

- a. OESO-richtlijn voor multinationale ondernemingen: Deze richtlijn biedt handvatten voor bedrijven om met kwesties om te gaan zoals ketenverantwoordelijkheid, mensenrechten, kinderarbeid, milieu en corruptie.
- b. Specifiek voor institutionele beleggers geldt het OESO-richtsnoer 'Responsible business conduct for institutional investors'. Hierin staan de elementen van het due diligence proces vermeld.

SNPS vraagt van haar externe fiduciaire managers, ESG-dienstverleners en/of vermogensbeheerders, en van ondernemingen waarin zij belegt, dat zij volgens bovenstaande richtlijnen handelen, of zich daartoe inspannen.

3. IMVB-convenant:

In 2018 heeft SNPS het Convenant Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen Pensioenfondsen getekend, dat via samenwerking tussen pensioenfondsen, maatschappelijke organisaties, vakbonden en de overheid duurzaam beleggen beoogt te bevorderen.

Strategische instrumenten

Het hanteren van langetermijnwaardcreatie als leidend principe is geïntegreerd in verschillende onderdelen van de gehele beleids- en beleggingscyclus en in selectiecriteria voor externe managers. SNPS geeft in zijn verantwoord beleggingsbeleid prioriteit aan thematische aandachtgebieden, die mede gebaseerd zijn op een eigen risicobeoordeling en voorkeuren van deelnemers.

SNPS vraagt van de externe fiduciaire managers, vermogens-beheerders of ESG-dienstverleners dat zij overeenkomstig het SNPS-beleid en doelstellingen handelen en streeft naar langjarige samenwerking met hen om langetermijnwaardcreatie via verantwoord beleggen te bevorderen.

De strategische instrumenten in de uitvoering van het verantwoord beleggingsbeleid worden hieronder toegelicht.

1. **Selectie externe managers**

Bij de keuze voor een externe fondsbeheerder laat SNPS meewegen dat deze duurzaamheidscriteria en langetermijnwaardcreatie als leidend principe hanteert bij de invulling van het beleggingsbeleid van het beleggingsfonds waarin SNPS overweegt te beleggen. SNPS laat zich hierbij bijstaan door een aangestelde fiduciair vermogensbeheerder.

2. **ESG-integratie**

Met ESG-integratie wordt bedoeld dat ESG-factoren meegenomen worden bij de afwegingen tijdens het beleggingsproces. Zowel aan het begin van het beleggingsproces als periodiek erna worden beleggingen gescreend op zowel financiële aantrekkelijkheid als op eventuele negatieve impacts. Dit is de eerste stap van wat 'due diligence' wordt genoemd. Deze due diligence wordt uitgevoerd door externe fondsbeheerders en specialistische dienstverleners.

SNPS screent en monitort waar mogelijk via een externe dienstverlener de voortgang bij bedrijven in het bijzonder op ESG-onderwerpen die financieel materieel zijn, die ernstige negatieve impact voor samenleving en milieu veroorzaken of op SDG-thema's die mede op basis van deelnemersvoorkeuren worden vastgesteld. Daarbij worden de meest ernstige negatieve impacts geprioriteerd naar aard en waarschijnlijkheid.

3. Engagement- en stembeleid

Engagement is het aanwenden van de invloed van SNPS om duurzame verbeteringen te bewerkstelligen op onderwerpen op het terrein van milieu- en sociaal beleid en governance ('goed bestuur'). SNPS zoekt via een externe dienstverlener en externe fondsbeheerders zowel proactief als reactief de dialoog met de leiding van ondernemingen. Enerzijds via proactieve engagement, waarbij bedrijven worden gestimuleerd om verbeteringen aan te brengen op specifieke thema's ('do good'). Anderzijds via reactieve engagement ('do no harm'). Wanneer ondernemingen in de beleggingsportefeuille (potentieel en materieel) negatieve impact veroorzaken wenden externe fondsbeheerders of SNPS (via een externe dienstverlener) invloed aan om via engagement of gebruik van het stemrecht deze impact te voorkomen en/of te mitigeren en herstel en/of verhaal mogelijk te maken.

4. Uitsluitingsbeleid

SNPS gelooft in engagement als instrument om duurzame verandering te bewerkstelligen. Fondsmanagers die geen vooruitgang boeken op het vlak van duurzaam ondernemen kunnen als 'ultimum remedium' worden vervangen. Hierover oordeelt het Bestuur van SNPS van geval tot geval. Aan de fiduciair manager wordt gevraagd bij de selectie van externe fondsbeheerders in ogenschouw te nemen dat zij hun belang in bedrijven die geen vooruitgang boeken op ESG-gebied als laatste redmiddel afbouwen of verkopen en daarbij ook de (potentiële) negatieve gevolgen van de beslissing op maatschappij en milieu meenemen. In geval van uitsluiting wordt in principe ook niet in door die onderneming uitgegeven leningen belegd. Externe fondsbeheerders monitoren een bedrijf na uitsluiting op periodieke basis om te kijken of ze weer ingesloten kan worden.

SNPS wil niet beleggen in bedrijven die betrokken zijn bij de productie, distributie of verkoop van clustermunitie, anti-persoonsmijnen, biologische- en chemische wapens, en kernwapens, of cruciale onderdelen daarvan. VN-verdragen merken die wapens aan als controversieel.

Bij de keuze voor een externe vermogensbeheerder neemt SNPS deze beleggingsrestricties mee in zijn overwegingen. Vervolgens laat SNPS jaarlijks de beleggingen (op 'look through' basis) doorlichten op eventuele beleggingen in dergelijke bedrijven.

Monitoring

Op periodieke basis monitort SNPS waar mogelijk de voortgang en impact van het verantwoord beleggingsbeleid. Waar nodig stuurt SNPS dan bij.

Transparantie & Rapportage

SNPS doet in ieder kwartaal op de website verslag over de uitvoering van het verantwoord beleggingsbeleid. Het beleid wordt over alle wereldwijde beleggingen toegepast. Onderdeel van het beleid is dat SNPS geen (openbare) mededelingen doet over individuele ondernemingen waarin de beleggingsfondsen beleggen. In haar jaarverslag doet SNPS verslag over haar activiteiten op het gebied van verantwoord beleggen.

Evaluatie

Het beleid over verantwoord beleggen wordt in beginsel jaarlijks door het Bestuur geëvalueerd en zo nodig bijgesteld. Het verantwoord beleggingsbeleid wordt gepubliceerd op de website.

3.11 SELECTIE(CRITERIA) BELEGGINGSINSTELLINGEN

SNPS heeft de selectie van beleggingsinstellingen waarin de deelnemers uiteindelijk beleggen (via drie 'administratieve' Life cycle portefeuilles en twee CVP portefeuilles) uitbesteed aan Achmea Investment Management B.V. Onderdeel van deze uitbesteding is dat er een aantal selectiecriteria is afgesproken. Daarnaast is de uiteindelijke selectie van een beleggingsinstelling onderworpen aan voorafgaande goedkeuring door SNPS.

De selectiecriteria bestaan uit heldere doelstellingen en randvoorwaarden en zijn geformuleerd om te waarborgen dat de geselecteerde manager en beleggingsstrategie in lijn zijn met de middellange- en lange termijn doelstelling en randvoorwaarden van de Life cycles.

Vanuit kostenoptiek is ervoor gekozen om (zoveel mogelijk) institutionele beleggingsinstellingen te gebruiken. Dit betekent echter wel dat er niet (altijd) sprake zal zijn van dagelijkse verhandelbaarheid. De beleggingen van deelnemers kunnen dan ook gedurende een bepaalde periode niet (volledig) in lijn zijn met de door hen gemaakte keuze voor een bepaald Life cycle profiel. De kostenbesparing van institutioneel beleggen wordt (in vergelijking met retail fondsen/ share classes die dagelijks verhandelbaar zijn) geacht hier ruimschoots tegenop te wegen. Waar opportuun worden de Life Cycle portefeuilles en de CVP portefeuilles ingevuld met passieve beleggingsinstellingen. Actief beheerde beleggingsinstellingen worden goed gemonitord op hun toegevoegde waarde.

In de overeenkomsten met de vermogensbeheerders wordt geen performance fee afgesproken en contracten worden indien mogelijk aangegaan voor onbepaalde tijd, met een korte opzegtermijn. Dit laatste betekent dat het SNPS de mogelijkheid heeft om het beheerd vermogen te onttrekken, wanneer uit de periodieke monitoring blijkt dat een vermogensbeheerder niet meer handelt in lijn met de lange termijn doelstellingen en randvoorwaarden van SNPS.

3.12 PRUDENT PERSON EN ZORGPLICHT

SNPS draagt ervoor zorg dat de beleggingen voldoen aan het bepaalde bij of krachtens de Pensioenwet, in het bijzonder aan de prudent person regel en (aangezien de pensioenregeling deelnemers de mogelijkheid biedt om af te wijken van Life cycle profiel Neutraal) aan de eisen van zorgplicht.

Het Bestuur is van mening dat met het strategische beleggingsbeleid zoals vastgelegd in deze verklaring inzake beleggingsbeginselen en nader uitgewerkt in de Beleggingsnota, de beleggingsportefeuille op zodanige wijze wordt belegd dat de veiligheid, de kwaliteit, de liquiditeit en het rendement van de portefeuille als geheel zijn gewaarborgd. De portefeuille en het beleid stellen de deelnemers naar verwachting in staat om een adequaat en als zodanig houdbaar pensioeninkomen te kunnen verwerven. Tevens wordt met de portefeuille en het beleid beoogd om de deelnemers te beschermen tegen het verlies van significante bedragen relatief kort voor pensioendatum. Er is sprake van een brede gediversifieerde portefeuille, waarvan de waarden hoofdzakelijk op gereguleerde markten worden belegd. Er wordt op strategisch beleggingsniveau geen gebruik gemaakt van derivaten. Er wordt zeer beperkt belegd in de Shell Groep. De onderliggende beleggingsinstellingen worden gewaardeerd op marktwaarde. SNPS gaat geen leningen aan, tenzij tijdelijk voor liquiditeitsdoelstellingen en treedt niet namens derde partijen op als garant.

3.13 INVESTERINGEN IN DE SHELL GROEP

In de onderliggende beleggingsinstellingen kunnen er posities zijn in effecten Royal Dutch Shell plc. SNPS is niet in staat om het beleggingsbeleid van de beleggingsinstellingen waarin wordt belegd op dit punt te beïnvloeden. Beleggingen door SNPS in effecten Royal Dutch Shell zijn wettelijk begrensd tot maximaal 10% van de totale portefeuille.

3.14 GEBRUIK VAN DERIVATEN

SNPS heeft de mogelijkheid om derivaten op naam te gebruiken indien deze bijdragen aan een vermindering van het risicoprofiel of een doeltreffend portefeuillebeheer vergemakkelijken binnen een mandaat (bijvoorbeeld binnen een mandaat middels derivaten valutarisico afdekken). In beleggingsinstellingen is het eveneens toegestaan dat een manager gebruik maakt van derivaten om dezelfde redenen.

3.15 BEWAARNEMING VAN EFFECTEN EN SECURITIES LENDING

SNPS heeft een onafhankelijk bewaarinstelling ('custodian') benoemd en ziet er tevens op toe dat de beleggingen in de onderliggende beleggingsinstellingen 'bankruptcy remote' worden bewaard. Securities lending kan onderdeel uitmaken van het beleggingsbeleid van de onderliggende beleggingsinstellingen.

3.16 WAARDERINGSGRONDSLAG

De beleggingen in de onderliggende beleggingsinstellingen worden (zoveel mogelijk) op actuele waarde gewaardeerd. De categorie Nederlandse hypotheken wordt gewaardeerd op maandbasis.

4. (POTENTIËLE) RISICO'S

De premies worden binnen SNPS individueel voor rekening en risico van de (gewezen) deelnemer belegd. Het Bestuur heeft door middel van de aangeboden beleggingsmogelijkheden (de Life cycle profielen en de keuze voor een vaste/variabele uitkering) grenzen gesteld aan de door (gewezen) deelnemers te maken beleggingskeuzes en bijbehorende risico's. Het belangrijkste risico voor de deelnemer is het beleggingsrisico (met name zakelijke waarden- en renterisico). Dit risico is inherent aan beleggen. Dat wil zeggen dat rendement de beloning is voor het nemen van risico. Risico's zijn binnen het beleggingsbeleid dus onvermijdelijk, maar moeten zorgvuldig worden genomen. Dit is één van de beleggingsovertuigingen van het Bestuur. In de implementatie van de Life cycle portefeuilles en de CVP portefeuilles wordt dit als volgt vertaald.

Ingrijpende aanpassingen van de Life cycle profielen, de Life cycle portefeuilles en de CVP portefeuilles worden alleen gedaan op basis van een ALM-studie. Voorafgaand aan zo'n studie wordt een enquête onder het bestuur gehouden om de risicobereidheid vast te stellen. Een belangrijke parameter hier is de verwachte pensioenuitkomst. Het bestuur streeft naar een zo hoog mogelijke verwachte pensioenuitkomst tegen een aanvaardbaar risico. Daarnaast wordt het beleggingsrisico over tijd aangepast, immers:

1. Hoe langer de horizon, des te groter het herstellend vermogen, en
2. Deelnemers moeten worden beschermd tegen het significant verlies in verwacht inkomen relatief kort voor of na het bereiken van de pensioenrichtleeftijd van 68 jaar.

Daarnaast worden de Life cycle portefeuilles en de CVP portefeuilles voldoende gediversificeerd, dat wil zeggen gespreid over bijvoorbeeld meerdere beleggingscategorieën, landen, sectoren en bedrijven.

Het Bestuur monitort periodiek of de Life cycle profielen, de Life cycle portefeuilles en de CVP portefeuilles nog steeds in overeenstemming zijn met de gehanteerde uitgangspunten en aansluiten bij de keuzes die (gewezen) deelnemers maken.

De kans bestaat dat er - op pensioendatum – een vaste of variabele annuïteit moet worden ingekocht op een relatief ongunstig moment, bijvoorbeeld omdat de waarde van het saldo op de pensioenbeleggingsrekening is afgenomen door marktontwikkelingen of omdat de inkoop van een vaste of variabele annuïteit duurder is dan verwacht op grond van de stand van de rente. Daarnaast kan de waarde van het saldo op de pensioenbeleggingsrekening worden aangetast door inflatie. Ook bestaat het risico dat de waarde van het saldo op de pensioenbeleggingsrekening niet volledig kan worden gerealiseerd omdat de liquiditeit van een deel van de betreffende beleggingen in de onderliggende beleggingsinstellingen (al dan niet tijdelijk) is 'opgedroogd'. SNPS heeft getracht deze en andere risico's te mitigeren, mede door de mogelijkheid om het voor de deelnemers mogelijk te maken in het CVP in te stromen 10 jaar voor de reguliere pensioenrichtleeftijd.

De Life cycle portefeuilles en de CVP portefeuilles beleggen in onderliggende beleggingsinstellingen die gedenomineerd zijn in, of volledig worden gehedged naar, euro's. Daarnaast wordt belegd in onderliggende beleggingsinstellingen die in andere valuta zijn gedenomineerd. Van deze laatste categorie wordt het valutarisico niet afgedekt.

5. FEES EN (ANDERE) KOSTEN

Het rendement van de onderliggende beleggingsinstellingen wordt beïnvloed door de kosten die door de betreffende vermogensbeheerders aan deze beleggingsinstellingen worden onttrokken. Het gros van deze kosten komt tot uitdrukking in de maatstaf 'Total Expense Ratio' die in het jaarverslag van de onderliggende beleggingsinstelling wordt gerapporteerd. Het betreft altijd een 'look back' en kan afwijken van de actuele kosten in het lopende jaar. Eventuele aan- en verkoopkosten worden verdisconteerd in de waarde van de beleggingen.

6. MAXIMALE PENSIOENEN

De opbouw van het pensioenbeleggingssaldo is fiscaal begrensd. Op een aantal momenten toetst het Pensioenfonds of het ouderdoms- en partnerpensioen dat uit het pensioenbeleggingssaldo kan worden aangekocht binnen de fiscale grenzen blijven. Als uit de fiscale toetsing blijkt dat het saldo fiscaal bovenmatig is, zal het deel van het pensioenbeleggingssaldo dat deze overschrijding veroorzaakt onherroepelijk vervallen aan SNPS.

7. MONITORING EN EVALUATIE

Het Bestuur ontvangt ieder kwartaal rapportages over het risico en de performance van de Life cycle portefeuilles, de CVP portefeuilles en de onderliggende beleggingsinstellingen en bespreekt deze in de bestuursvergadering.

Er vindt door SNPS periodieke monitoring plaats van de geselecteerde vermogensbeheerders via de kwartaal- en jaarrapportages op basis van de criteria zoals gehanteerd tijdens het selectieproces van de geselecteerde vermogensbeheerder. Op deze manier kan SNPS controleren of de geselecteerde managers en beleggingsstrategieën in lijn blijven met de middellange- en lange termijndoelstelling van het Pensioenfonds.

Als onderdeel van de periodieke monitoring worden de vermogensbeheerders beoordeeld op de (beleggings-)processen en de performance op basis van de langetermijndoelstelling. Hierbij wordt specifiek gekeken naar de manier waarop tot beleggingsbeslissingen wordt gekomen en hoe dit resulteert tot de behaalde performance. De absolute performance van de vermogensbeheerders worden daarbij vergeleken met de geselecteerde benchmark en/of de vooraf gedefinieerde alpha-doelstelling.

Tevens is in de periodieke rapportages op kwartaal- en jaarbasis de contributie van de verschillende beleggingscategorieën opgenomen op basis waarvan SNPS kan monitoren in hoeverre de verschillende beleggingscategorieën bijdragen aan het totaalresultaat van de beleggingen. Op basis daarvan kan SNPS toetsen of de behaalde resultaten aansluiten bij de vooraf gedefinieerde verwachtingen en doelstellingen.

De prestatie van de aandelenportefeuille wordt jaarlijks gemonitord en beoordeeld op de omloopsnelheid van de aandelenportefeuille en de daaraan verbonden beheer- en transactiekosten in het kader van aandeelhoudersbetrokkenheid. Bij de actieve beleggingsstrategieën is het verbeteren van het risico-rendementsprofiel van de Life cycles op de lange termijn een belangrijke doelstelling. De omloopsnelheid is daarbij een resultante van het actieve beleggingsbeleid. De doelstelling van een passieve strategie is het zo nauwkeurig mogelijk volgen van het rendement van de geselecteerde benchmark. Bij passief beleggen zou de omloopsnelheid vergelijkbaar moeten zijn met die van de benchmark. Afwijkingen ten opzichte van de omloopsnelheid van de benchmark zou verklaard moeten kunnen worden door aan- of verkopen en aanvullende beleggingsrestricties zoals bijvoorbeeld uitsluitingen.

Tevens ontvangt het Bestuur periodiek SLA rapportages, rapportages over niet-financiële risico's en jaarlijks ISAE 3402 type 2 rapportages.

Verder wordt jaarlijks geëvalueerd of de economische omstandigheden zodanig zijn gewijzigd ten opzichte van de aannames die ten grondslag liggen aan de laatst uitgevoerde ALM-studie, dat het opportuun is om eerder dan na het verstrijken van de gebruikelijke driejaars ALM-cyclus een nieuwe ALM-studie te doen.

